Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleği Tutumları ile Kendine Saygıları Arasındaki İlişkisi

Seda KERİMGİL ÇELİK*

Özet

Bu çalışma, sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile kendine saygıları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi 2013-2014 eğitim öğretim döneminde 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören 198 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını ölçmek için Çetin (2006) tarafından geliştirilen Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının kendine saygılarını ölçmek için Bogenç (2005) tarafından geliştirilen Kendine Saygı Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde yapısal eşitlik modellemesi ile bilgisayar destekli veri analiz programı kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre Öğretmenlik Mesleği Tutum ölçeği ile Kendine Saygı ölçeği arasındaki uyum istatistiklerine göre χ^2/sd değeri 2.01, RMSEA değeri 0.072, CFI değeri 0.93, RMR değeri 0.070 ve SRMR 0.080 ve NNFI 0.93 değerlerine ulaşılmıştır. Bu değerlerin iyi uyuma karşılık geldiği ifade edilebilir. Öğretmenlik mesleği tutum ölçeği alt boyutlarından sevgi, değer ve uyum ile özsaygı ölçeği arasındaki uyum istatistikleri de iyi uyuma karşılık geldiği söylenebilir. Araştırma farklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilere de uygulanarak araştırmanın sonuçlarını karşılaştırma imkânı sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmeni Adayı, Öğretmenlik Mesleği Tutum, Kendine Saygı

The Relationship between the Teaching Profession Attitudes and Self-Esteem of Classroom Teachers

Abstract

This study aims to investigate the relationship between the attitutes of classroom teachers towards teacher proffesion and their self-esteem. The sample of this study included 198 classroom teachers of 3rd and 4th graders of Education Department of Fırat University in the 2013-2014 academic year. Teaching Proffession Attitude Scale developed by Çetin (2006) was used to determine the attitudes of teacher candidates toward teaching profession. Self-esteem Scale developed by Bogenç (2005) was used to determine the self-esteem of teacher candidates. In the data analysis, structural equation modeling and computer-aided data analysis program was used. Based on the results of the study, χ^2 / sd value of 2.01, RMSEA of 0.072, CFI 0.93, RMR value of 0.070 and SRMR 0.080 and NNF 0.93 value were obtained from the fit statistics between Teaching Profession Attitude Scale and Self-Esteem scale. These values can be expressed as corresponding to good fit. The fit statistics between the subscale of teaching profession attitudes of love, value and self-esteem scale can be said to

- Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Elazığ, skerimgil@firat.edu.tr

correspond to good fit. The same research may be conducted on students from different departments for comparison of results with the current research.

Key Words: Classroom Teachers, Teaching Profession Attitude, Self Esteem

1. GİRİŞ

Bilim ve teknolojideki her geçen gün artan hızlı gelişmeler, toplumların nitelikli insan gücüne ihtiyacını arttırmaktadır. Dünya ülkeleri ise nitelikli insan gücü için eğitim politikaları üzerine yoğunlaşmaktadır (Aslan, 2003, s. 26). Nitelikli insan gücü için ise nitelikli öğretmenlerimize ihtiyacımız vardır (Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005, s. 234). Toplumların eğitim politikaları çerçevesinde nitelikli insan gücü ihtiyacına binaen öğretmen yetiştiren kurumların yapılanmaları ve öğretmenlerin niteliğinin arttırılması arayışı ön plana çıkmıştır (Aslan, Aslan ve Arslan Cansever, 2012, s. 190). Öğretmenlik, zaten sürekli yenilenme ve değişim gerektiren bir meslektir (Büyükalan Filiz, vd., 2011, s. 231). Öğretmendeki herhangi bir eksiklik veya tutarsızlık direk öğrenme ortamına yansımaktadır. Bu durum da öğrencide istenen sonuçların doğmamamasına neden olmaktadır (Sönmez, 2004, s. 13). Öğretmen gerek bilginin yapılandırılıp anlamlandırılmasında gerekse yaşantıların oluşumunda klavuz görevi görmektedir (Bakır, 2012, s. 91).

Öğretmenler de aranan mesleki nitelikler incelendiğinde ilk sırada genel kültür gelmektedir. Çünkü öğretmenlik mesleğini görev edinen kişi o toplumun sosyal toplumsal kültürel yapısını bilmelidir. Bu sınıf içi olduğu kadar sınıf dışında da yaşanan olaylara duyarsız kalmamayı gerektirmektedir (Ergun, Ergezer, Çevik ve Özdaş, 1999, s. 76-88). Bir diğeri ise alan bilgisidir. Mesleği yürütebilmek için mevcut bir mesleki bilgi birikimine gerek duyulmaktadır. Ancak bu mesleki bilgi birikimi sürekli çağın gerekliliği doğrultusunda güncellenmelidir (Erden, 1998, s. 27-30).

Öğretmenlik mesleğinin niteliklerinden biri de öğretim sürecinin etkililiğidir. OECD (2013)' de yapılan araştırma sonucu gösteriyor ki etkili bir öğretimin ölçülebilirliği etkili öğretimin farklı yönlerini anlamamızdan geçiyor. Yapılan araştırma raporunda üç sonuç üzerinde odaklanılmıştır. Birincisi tek yönlü değil birden çok ölçüm yapılaması ikincisi sınıf uygulamalarının gözlenmesi ve yapılan uygulama gözlemlerinin iyi bir araç geliştirilerek değerlendirilmesidir (OECD, 2013). Bunların yanısıra nitelikli öğretmenlerin düzenli aralıklarla kendi kendilerini değerlendirmeleri; güdülenmeleri kendi yaratıcılıklarını arttırarak yansıtıcı öğretmen rollerinin yerine getirilmesine yardımcı olmayı sağlar (Gözütok, 2004, s. 248). Bu nedenle etkili bir öğretimi gerçekleştirebilen nitelikli öğretmen yetiştirebilmek için

bu mesleğin ilgi çekici hale getirilmesi ve yükseköğretim kurumlarının ilgili bölümlerinin geliştirilmesi gerekir (Akçay, 2006, s. 186).

Öğretmenlerin mesleki bilgi ve becerilerini de (iletişim, öğretim teknikleri, sınıf yönetimi, disiplin vb.) geliştirmeye dönük çalışmalar yapılarak öz-yeterlik inançları kuvvetlendirilip mesleki tutumlarına destek sağlanabilir (Korkmaz ve Sadık, 2011, s. 135). Bunun yanısıra öğretmenlerin tutumları, davranışları ve öğrencilerle etkileşimi öğrencilerin sınıf ortamını sevip sevmemesine etki eder (Pehlivan, 2008, s. 45). Başarılı bir öğretmenin en gizemli özelliği tutum ve davranışlarında gizlidir. Öğretmenlerin tutum ve davranışları öğrencilerine birebir yansıyarak pozitif bir tutum sergilemelerine neden olmaktadır (Kelly, 2010, s. 15). Bu nedenledir ki öğretmenlik mesleği, sadece bilgiyi aktarıp sınıf içi uygulamaları yapmanın yanısıra toplumsal bir işlev görevi üstlenmiştir (Aslan, Aslan ve Arslan Cansever, 2012, s. 189). Toplumsal işlevi ise insan yetiştirmeden ileri gelmektedir. Tabiki de bu durum da öğretmenlik mesleğinde insan sevgisi "pedogojik sevgi" gerektirir (Çelikkaya, 2006, s. 11).

Bir öğretmen de sevgi ve hoşgörü, demokratik tutum, öğrenmeye derin ilgi adil ve tarafsız olma, ödüllendirme ve takdir kullanımı, espri duygusu, insanların sorunlarıyla ilgilenme ve hoş bir görünüm ve tavır gibi kişisel niteliklere sahip olması da beklenmektedir (Ergun, Ergezer, Çevik ve Özdaş, 1999, s. 76-88). Bir öğretmenin kendine dair sahip olduğu olumlu tutumlar yüksek benlik saygısına sahip olduğunu göstermektedir (Reisoğlu, Gedik ve Göktaş, 2013, s. 150). Özsaygı, benlik kavramının bir boyutudur ve bireyin kendi benliğini değerlendirmesidir (Sübaşı, 2007, s. 12). Özsaygı kişisel kimlik, motivasyon ve psikolojik sağlıkla ilgili bir kavramdır. En yaygın kullanım şekli kendine dair olumlu bir görüş ve hoşnut olmadır. Kendinin diğer varlıklar içinde farklılığını ve değerini bilmesidir (Emler, 2001, s. 4-5). Eğitim veren kişiler, öğrencilerinin özelliklerine göre kendilerini geliştirmeye açık olmalıdır. Özsaygı düzeyi yüksek olan bireyler kendilerini gerçekleştirebilen kişilerdir (Gül, 2013, s. 205). Kişilerin kendilerine dair yargıları çok azdan pek çok ve tutumları ise çok olumludan olumsuza kadar uzanan bir doğruda yol alır. Kişilerin pek azı uçlarda ve genelide ortalarda kendilerini değerlendirirler. Kişinin kendine dair izlenimleri değerlendirmeleri ise kendine saygısını ve özsaygısını gösterir (Bogenç, 2005, s. 143). Öğretmenlik mesleğinin verimli bir şekilde yürütülmesi de bireyin benlik saygısı ile öğretmenlik mesleğine yönelik almış oldukları eğitim ve bir çok etmenle ilişkilidir (Dursun, Çuhadar ve Tanyeri, 2014, s. 132).

Bir öğrenme ortamında öğretmenin sahip olduğu tutumlar önemlidir. Öğretmenin tutumlarının olumlu olması ise kendisinin yüksek benlik saygısına sahip olmasının örneğidir.

Bundan yola çıkılarak bu araştırmada da sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleği tutumları ile özsaygıları arasındaki ilişki incelenmiştir.

2. YÖNTEM

Araştırmanın modeli olarak ilişkisel araştırma modeli belirlenmiştir. Belirtilen modele paralel olarak öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek tutumları ile özsaygıları arasındaki ilişki incelenmiştir.

2. 1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 2013-2014 eğitim öğretim döneminde 3. ve 4. Sınıfta sınıf öğretmenliğini okuyan öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunda 198 öğretmen adayı bulunmaktadır. 119 kadın öğretmen adayı, 79 erkek öğretmen adayı bulunmaktadır. Öğretmen adaylarının 114'ü 3. Sınıf ve 84'ü 4. Sınıfta bulunmaktadır. Öğretim türlerine göre incelendiğinde ise 104'ü 1. Öğretim 94.'ü 2. öğretimde bulunmaktadır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Öğretmen adaylarının mesleki tutumlarını belirlemek için Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği Çetin (2006) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışması Gazi Üniversitesi dördüncü sınıf sekizinci yarıyıl öğretmenlik programlarında okuyan 341 öğretmen adayına uygulanmıştır. Ölçek 15'i olumsuz, 20'si olumlu olmak üzere 35 maddeden oluşmaktadır. Temel bileşenler analizinde Kaiser-Meyer Olkin (KMO) değeri .95'tir ve eigen değeri 1.00'den büyük olan maddeler ölçekte bulunmaktadır. 3 faktörlü bir yapıya sahiptir. Bu faktörler; 22 madde sevgi faktörünü, 8 madde değer faktörünü ve 5 madde uyum faktörünü oluşturmaktadır. Ölçek beşli likert biçimindedir. "**Kuvvetle Katılırım**", "**Katılırım**", "**Kararsızım**", "**Katılmam**", "**Asla Katılmam**" şeklinde derecelidir. Ölçeğin toplam alfa değeri ise .95'tir. her bir faktörün açıkladıkları varyans oranı sevgi faktörü için yüzde 29.6 , değer faktörü için yüzde 12.2 , uyum faktörü için yüzde 9.4 ve toplam 51.2 olarak ifade edilmiştir. Sevgi faktörü için alfa katsayısı .95 olarak, değer faktörü için .81, uyum faktörü için .76 olarak verilmiştir. Ölçeğin

alt boyutları ile ölçüt olarak seçilen ölçek arasında sırasıyla "Sevgi: .97, Değer: .57 ve Uyum: .74" olmak üzere pozitif ve anlamlı korelasyonu verilmiştir.

Araştırmada öğretmen adaylarının kendine saygılarını belirlemek için kendine saygı ölçeği kullanılmıştır. Kendine saygı ölçeği Bogenç (2005) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin geçerlik güvenirlik çalışması Ankara ilinde 324 öğrenciye uygulanmıştır. Ölçek 5'i olumsuz, 15'i olumlu olmak üzere 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçek tek faktörlüdür. Ölçeğin ayırt ediciliği için geçerlilik çalışmasında iki farklı grup belirlenmiştir. Bir grup depresif diğer grup ise normal grup olmak üzere uygulanan kendi saygı ölçeği puanları arasındaki fark .001 verilmiştir. Bu durumda ölçeğin farklı özelliklerdeki bireyleri ayırt ettiğinin göstergesi olarak sunulmuştur. KSÖ cronbach alpha katsayısı .81 olarak verilmiştir. Test tekrar yöntemi ile iki uygulama arasındaki r= .84 verilmiştir.

2. 3. Verilerin Çözümlenmesi

Araştırmada verilerin hatasızlığı incelenmiştir. Bu çerçeve de ölçeklerin herbiri için normallik değerleri incelenmiştir. Normallik testi için başvurulan bir test olan Kolmogorov-Smirnov (K-S) testi kullanılmıştır. Çalışma grubu 50' den büyük ise sayısı bu teste başvurulur. Eğer 50'den küçük ise Shapiro-Wilk testi kullanılır. Çalışma grubu bu çalışmada, 50'den büyük olması nedeniyle Kolmogorov-Smirnov (K-S) testi kullanılmıştır. Analizlerde p değerinin.05'den büyük çıkması bu anlamlılık düzeyi için ölçeğin puanlarının normal dağılım gösterdiği ve aşırı sapma göstermediği şeklinde ifade edilebilir (Büyüköztürk, 2011). Normallik değerleri faktörler açısından incelenmiştir. Tablo 1'de Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği ve Kendine Saygı Ölçeği normallik testi sonuçları incelenmiştir.

Tablo 1. Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği ve Kendine Saygı Ölçeği Normallik Testi

	Kolmogorov-Smirnov		
	İstatistik	Sd	P
Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği Toplam Puan	.061	198	.071
Kendine Saygı Ölçeği Toplam Puan	.054	198	.200

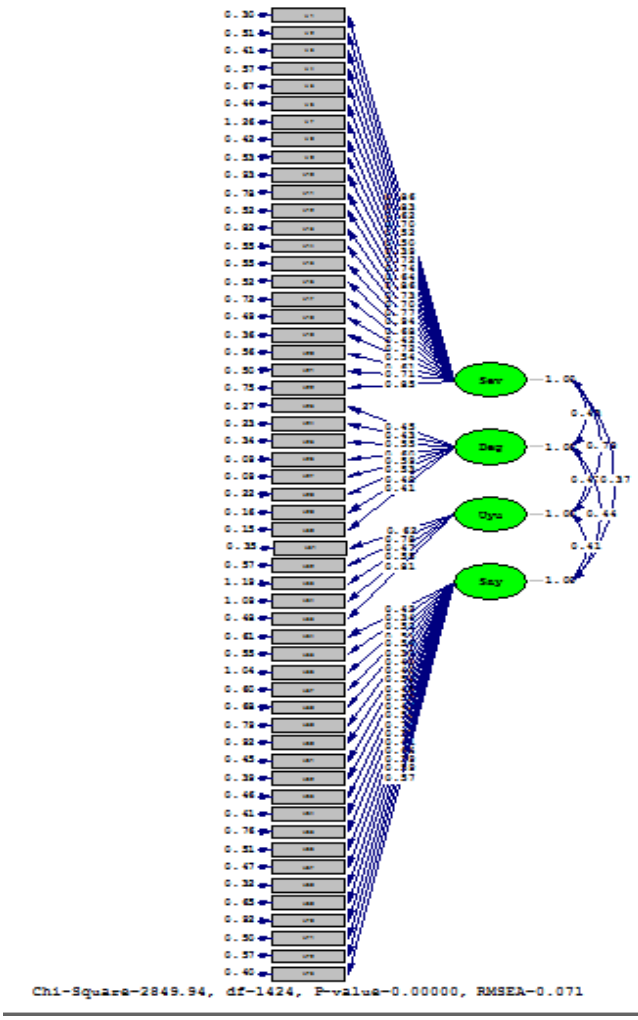
Kolmogorov- Smirnov testi sonucunda p değerinin .05'den anlamlılık düzeyinde ölçeklerin test puanlarının normal dağılım gösterdiği görülmüştür. İstatistiksel (null) hipotez

puanların dağılımı, normal dağılımdan anlamlı farklılık göstermediği şeklinde yorumlanabilir. Aşırı bir sapma göstermediği incelenmiştir. İki ölçekte verilerin test puanlarının normal dağıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Verilerin çözümlenmesinde yapısal eşitlik modellemesi uygulanmıştır. İki ölçeğin korelasyonel ilişkileri incelenmiştir. Bunun içinde bilgisayar destekli bir paket programından faydalanılmıştır. Öncelikle her ölçeğin alt boyutları kendi içerisinde değerlendirilip daha sonra iki ölçek arasındaki ilişki incelenmiştir.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Öğretmen adaylarının öncelikle öğretmen mesleği tutum ölçeğinin alt boyutları ile kendine saygı ölçeğine ilişkin ilişkisi incelenmiştir. Buna ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

Şekil 1. Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği Alt Boyutları ile Kendine Saygı Ölçeği Arasındaki İlişki

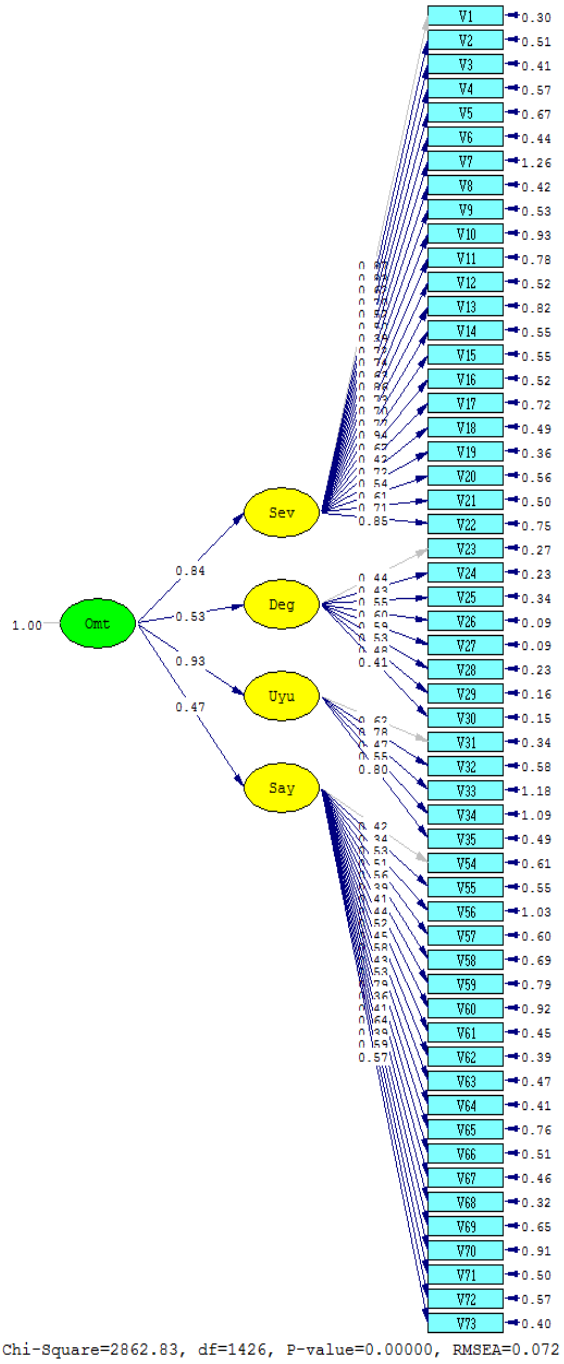
Öğretmenlik mesleği tutum ölçeği alt boyutlarından sevgi, değer ve uyum ile özsaygı ölçeğinin yapısal eşitlik modellemesi incelenmesi sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır. Öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin alt boyutlarının kendilerinin arasındaki ilişkiler incelendiğinde sevgi ile değer alt boyutu arasında .43, sevgi ile uyum boyutu arasında .79, değer ile uyum .47 ilişki düzeyi bulunmuştur. Öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin alt boyutları ile kendine saygı ölçeği arasında sevgi alt boyutu ile .37, değer alt boyutu ile .44 ve uyum alt boyutu ile .41 ilişki bulunmuştur. Elde edilen sonuçlara göre model uyum istatistikleri ise tablo 2' de verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeğinin Alt Boyutları ile Kendine Saygı Ölçeği Arasındaki Model Uyum İstatistikleri

Faktörler	χ^2	Sd	χ^2/sd	RMSEA	IFI	CFI
Sevgi- Değer –Uyum Kendine Saygı	2849.94	1424	1.75	0.071	0.93	0.93
	RMR	**NFI**		**NNFI**	**SRMR**	
	0.069	0.88		0.93	0.076	

Model uyum istatistikleri incelendiğinde χ^2/sd derecesi 1.75 bulunmuştur. χ^2'nin serbestlik derecesine oranı 2 ile 3 arası olması iyi olarak verilmiştir (Kline, 2011). Bu çalışmada da küçük bir örneklem olması sebebiyle 1.75 olması ile iyi uyuma karşılık gelmektedir. RMSEA'da uyum istatistiklerinde başvurulan bir değerdir. RMSEA değeri 0-0.08 arasında ise iyi uyum gösterdiği yönünde görüş bildirmişlerdir (Hooper, Coughlan ve Mullen, 2008, s.54). Bu çalışmada da RMSEA değeri 0.08'dan (0.071) küçük olması sebebiyle iyi uyuma karşılık gelmektedir. CFI 0.90'dan büyük olması iyi uyum göstermektedir (Hu ve Bentler, 1999). Bu çalışmada da 0.93 bulunarak iyi uyuma karşılık gelmektedir. SRMR 0 ile 1 arasında değerler alabilmektedir. SRMR 0.08'den küçük değer alması iyi uyum göstergelerinden bir tanesidir (Brown, 2006; Hu ve Bentler, 1999). Bu çalışmada da SRMR değeri 0.076 ile iyi uyum olarak ifade edilebilir. RMR değeri ise 0.069 ile iyi uyuma karşılık gelmektedir. NNFI (Tucker‑Lewis Index (TLI)) değeri 0.90 ile 0.95 arasında değişmesi modelin uyumlu olduğuna yönelik gösterge olabilir (Schumacker ve Lomax, 2010). Bu çalışmada da 0.93 bulunarak iyi uyuma karşılık gelmektedir.

Öğretmenlik mesleği tutum ölçeği ile özsaygı ölçeğinin ilişkisine ilişkin bulgular şekil 2'de ve tablo 3'de verilmiştir.

Şekil 2. Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği ile Kendine Saygı Ölçeği Arasındaki İlişki

Öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin sevgi alt boyutu ile ilişkisi .84 değerine ulaşılmıştır. Değer alt boyutu ile .53, uyum alt boyutu ile .93 ve kendine saygı ölçeği ile ilişkisi .47 bulunmuştur. Elde edilen sonuçlara göre model uyum istatistikleri ise tablo 3' de verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği ile Kendine Saygı Ölçeği Arasındaki Model Uyum İstatistikleri

	χ^2	sd	χ^2/sd	RMSEA	IFI	CFI
Öğretmenlik Mesleği	2862.83	1426	2.01	0.072	0.93	0.93
Tutum-	**RMR**	**NFI**		**NNFI**	**SRMR**	
Kendine Saygı	0.070	0.88		0.93	0.080	

Öğretmenlik mesleği tutum ölçeği ile kendine saygı ölçeği arasındaki uyum istatistiklerine göre χ^2/sd değeri 2.01 elde edilmiştir. Bu değer iyi uyuma karşılık gelmektedir. RMSEA değeri ise 0.072 bulunmuştur. Bu değer iyi uyum indekslerine uygundur. CFI değeri 0.93 elde edilmiştir. Bu değer iyi uyuma karşılık gelmektedir. RMR değeri 0.070 ve SRMR 0.080 belirlenmiştir. NNFI değeri ise 0.93 olarak belirlenmiştir. Bu değerin iyi uyuma karşılık geldiği ifade edilebilir.

4. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının özsaygı düzeyleri ile öğretmenlik mesleği tutumları incelenmiştir. Öncelikle sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleği tutum ölçeği alt boyutları ile özsaygı ölçeği ilişkisi incelenmiştir. Öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin alt boyutu olan sevgi boyutu ile öğretmenlik meslek tutumları arasında Şekil 2'de görüldüğü gibi ilişki değeri yüksek çıkmıştır şeklinde söylenebilir. Yine bu çalışmada öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin alt boyutlarından olan sevgi ile kendine saygı ölçeği arasında şekil 1'de görüldüğü gibi .37 değerinde bir ilişki bulunduğu ifade edilebilir.

Battal, Yurdakul ve Sahan (1998) tarafından yapılan araştırmada da sınıf öğretmenlerinin yaklaşık yarısı % 46.6 öğretmenlik mesleğini sevdiğinden dolayı tercih etmiştir. Yine aynı çalışmada öğretmenlik mesleğinden memnun olma nedenleri sorulduğunda, % 40.2 ilk sıraya sevdiği ve mesleği kutsal bulduğu için cevabını vermiştir. Doğan ve Çoban (2009)'a göre mesleğini sevme ile öğretmenlik mesleği tutum arasında anlamlı fark bulunmuştur. Özder, Konedralı ve Zeki (2010)'a göre öğretmen adaylarının öğretmen olma isteği öğretmen olma tutumlarına olumlu etki etmektedir. Bozdoğan, Aydın ve Yıldırım (2007)'e göre de öğretmenlik mesleğini kendi isteğiyle tercih eden öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği tutumları diğer öğretmen adaylarına göre yüksek bulunduğu

ifade edilmiştir. Mesleğini sevdiğini ifade eden öğretmenlerin öğretmenlerin tutumları olumlu yöndedir. Aysu (2007)'e göre de öğretmen adayları kendi istekleri doğrultusunda öğretmenlik mesleğini tercih ettiklerinde mesleklerini sevdiklerinden dolayı öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarıda olumlu olmasının beklendiğini ifade etmektedir. Aslan ve Köksal Akyol (2006) tarafından okul öncesi öğretmenliği öğrencilerine yönelik yapılan araştırma sonucunda öğretmenlik mesleğini isteyerek tercih eden öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu ve mesleki benlik saygısı yönünden olumlu olarak anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin alt boyutlarından olan değer ile kendine saygı ölçeği arasında Şekil 2 ve tablo 3'e göre bir ilişki bulunduğu ifade edilebilir. Aydınay Satan (2014) tarafından öğretmen adayları üzerinde yapılan araştırmada değer tercihlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarına etkisi incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda değer ölçeğinin alt boyutları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında (0.120 ile 0.324) ilişki bulunmuştur. Yine değerler listesi alt boyutlarından olan uyumluluk ile öğretmenlik mesleği tutumları arasında ise 0.30 değerinde bir ilişkiye ulaşılmıştır. Bu çalışmada da öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin alt boyutu olan değer boyutu ile öğretmenlik meslek tutumları arasında Şekil 2'de görüldüğü gibi ilişki değeri .53 çıkmıştır.

Öğretmenlik mesleği tutum ölçeği alt boyutu olarak ifade edilen uyum boyutu ile öğretmenlik meslek tutumu arasında .93 değerinde bir ilişki düzeyine ulaşılmıştır. Uyum alt boyutu ile kendine saygı ölçeği arasında da Şekil 2 ve tablo 3'e göre bir ilişki bulunduğu ifade edilebilir. Atalay (2005) Anadolu Öğretmen Lisesi öğrencileri üzerinde bir araştırma yapmıştır. Araştımada genel uyum olarak ifade edilen uyum kişisel ve sosyal uyum alt boyutlarından elde edilen puanlar ile elde edilmiştir. Bunun sonucu olarak genel uyum ile öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında olumlu yönde .47 düzeyinde anlamlı bir ilişki sonucuna ulaşılmıştır.

Bu çalışmada da öğretmenlik mesleği tutum ölçeği ile kendine saygı ölçeği arasında RMSEA değeri 0.072, CFI değeri 0.93 ve χ^2/sd değeri 2.01, RMR değeri 0.070 ve SRMR 0.080 belirlenmiştir. NNFI değeri ise 0.93 olarak belirlenmiştir. Bu değerlere göre öğretmenlik mesleği tutumları ile kendine saygı arasında bir ilişki bulunduğu ifade edilebilir. Gürsoy (2009) tarafından okul öncesi öğretmenleri üzerinde yapılan araştırmada öğretmenlik mesleğini severek ve isteyerek seçen öğretmenlerin başarma puanları ve benlik değerleri yüksek bulunmuştur. Atalay (2005)'e göre öğrencilerin kişilik özellikleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı ilişkiler bulunduğu ifade edilmiştir. Bu ilişkiler aynı zamanda olumlu yönde pozitif ilişki şeklindedir. Piji Küçük (2013)'ün müzik öğretmeni

adaylarına yönelik yapmış olduğu çalışmada öğretmen adaylarının müzik öğretmenliğine yönelik tutumları ile benlik saygıları arasında .43 değerinde olumlu yönde bir ilişki bulunduğu ifade edilmiştir. Dursun, Çuhadar ve Tanyeri (2014)'e göre mesleki benlik saygısı bilişim teknolojileri öğretmenliği öğretmen adayları için de mesleği sahiplenme açısından önemli olduğu ifade edilmiştir.

Özsaygı, kişinin yaşamını, hayattan beklentilerini ve davranışlarını etkilemektedir (Yumşak, 2004, s. 2). Froom (1995)'e göre insanların kendine beslediği sevgi ve saygı başkası için beslediği sevgi ve saygıdan ayrı düşünülemez. Bu durumda gösteriyor ki benlik bütünlüğüne ulaşmada insanın başkalarına olan davranışları kendine olan davranışlarından kaynaklanmaktadır (Akt.Yumşak, 2004, s. 36). Coopersmith (1967)'e göre düşük kendine saygıya sahip kişilerde kendilerine dair sevgiyi alıp vermede problemlerin meydana gelebildiği ve yakın ilişkilerde yalıtılmışlık görülmektedir. Bunun aksine kendine saygı düzeyi yüksek olan insanlar da ise kendilerini daha rahat ifade ettikleri görülmektedir (Akt.Yumşak, 2004, s. 42). Bu durumda tabiki öğretmen adaylarının hayatlarını etkileyen kendine saygılarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile ilişkili olabileceği düşüncesini akla getirmektedir. Bu çalışmada da kişinin hayatını etkileyen kendine saygı, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile de ilişki göstermektedir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre bu çalışma Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim gören öğretmen adayları ile çalışılmıştır. Daha farklı, geniş çalışma grupları üzerinde de yapılabilir. Farklı bölümlerde okuyan öğretmen adayları üzerinde bir çalışma yapılarak karşılaştırma imkanı sağlayan bulgulara ve sonuçlara ulaşılabilir. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile farklı değişkenler arasında ilişkiler incelenebilir. Öğretmen adaylarının özsaygıları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkiye göre öğretmen adaylarına yönelik destek eğitim çalışmaları yapılabilir.

5. Kaynaklar

Akçay, C. (2006). *Türk Eğitim Sistemi.* Ankara, Anı Yayıncılık.

Aslan, D. ve Köksal-Akyol, A. (2006). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları ve Mesleki Benlik Saygılarının İncelenmesi. *Ç. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15 (2), 51-60.

Aslan, K. (2003, Mayıs). Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılmalarına İlişkin Bir Değerlendirme. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 6(9), s. 23-37.

Aslan, K., Aslan, N. ve Arslan Cansever, B. (2012). *Eğitim Bilimine Giriş.* Ankara, Pegem Akademi.

Aydınay Satan, A. (2014). Öğretmen Adaylarının Değer Tercihlerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına Etkisi. *Kalem Uluslararası Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi, 4*(1), 189-218.

Aysu, B. (2007). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutumlarının İncelenmesi. Yayınlanmamış *yüksek lisans tezi*. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bakır, K. (2012). *Demokratik Eğitim John Dewey'in Eğitim Felsefesi Üzerine.* Ankara, Pegem Akademi.

Battal, N., Yurdakul, B., ve Şahan, H. H. (1998, Ocak). Farklı Branşlardan Mezun Olan Sınıf Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Görüşleri ve Karşılaştıkları Sorunlar. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1*(2), s. 19-34.

Bogenç, A. (2005). Kendine Saygı Ölçeği, Y. Kuzgun ve F. Bacanlı (Editör), *PDR'de Kullanılan Ölçekler*. Ankara, Nobel Yayınları, s. 143-153.

Bozdoğan, A. E., Aydın, D., ve Yıldırım, K. (2007). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 8*(2), 83-97.

Brown, T. A. (2006). *Confirmatory Factor Analysis for Applied Research.* NY, Guilford Publications.

Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal Bilimler için Veri analizi El Kitabı* . Ankara, Pegem akademi.

Çelikkaya, H. (2006). *Eğitim Bilimlerine Giriş (Eğitimcilik ve öğretmenlik).* İstanbul, Alfa.

Çelikten, M., Şanal, M., ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (19), 207-237.

Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., ve Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal Bilimler için Çok Değişkenli istatistik Spss ve Lisrel Uygulamaları.* Ankara, Pegem Akademi.

Doğan, T., ve Çoban, A. E. (2009). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları İle Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim, 34*(153), s. 157-168.

Dursun, Ö. Ö., Çuhadar, C., ve Tanyeri, T. (2014). Bilişim Teknolojileri Öğretmen Adaylarının Mesleki Benlik Saygıları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 35*(1), 131-142.

Emler, N. (2001). *Self-Esteem The Costs and Causes of Low Self-Worth.* England, Joseph Rowntree Foundation.

Erden, M. (1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş.* İstanbul, Alkım Yayıncılık.

Ergun, M., Ergezer, B., Çevik, İ., ve Özdaş, A. (1999). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş.* Ankara, Ocak Yayınları.

Gözütok, F. D. (2004). *Öğretmenliğimi Geliştiriyorum.* Ankara, Siyasal Kitabevi.

Gül, H. (2013). Üniversite Öğrencilerin Öz Saygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28*(2), s. 194-205.

Gürsoy, R. C. (2009). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Benlik Saygılarının Öğretmenlerinin Tutumlarına Etkisinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim BİIimleri Enstitüsü, İstanbul.

Hooper, D., Coughlan, J., ve Mullen, M. (2008). Structural Equation Modeling: Guidelines for Determing Model Fit. *The Electronic Journal of Business Research Methods, 6*(1), 53-60.

Hu, L., ve Bentler, P. M. (1999). Cutoff Criteria for fit İndexes in Covariance Structure Analysis: Conventional Criteria Versus New Alternatives. *Structural Equation Modeling , 6*(1), 1-55.

Kelly, M. (2010). *Her Yönüyle Yeni Öğretmenler için El Kitabı*. (Çev. M. Şimşek) Ankara, Arkadaş Yayınları.

Kline, R. B. (2011). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling. (Third Edition).* New York London, The Guilford Press.

Korkmaz, G., ve Sadık, F. (2011). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Mesleki Tutumlarının Sosyo-Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 20*(1), 121-138.

OECD. (2013). *Teachers for the 21st Century: Using Evaluation to Improve Teaching.* OECD Publishing.

Özder, H., Konedralı, ve Zeki, C. P. (2010). Ögretmen Adaylarının Ögretmenlik Meslegine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Degiskenler Açısından İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Egitim Yönetimi*, 16(2), 253-275.

Pehlivan, H. (2008). *Etkili Öğretim İçin Öğretmen Davranışları*. Ankara, Asil Yayın.

Piji Küçük, D. (2013). Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretmenliğine Yönelik Tutumları ile Benlik Saygıları Arasındaki İlişki. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 21*(1), 257-270.

Reisoğlu, İ., Gedik, N., ve Göktaş, Y. (2013). Öğretmen Adaylarının Özsaygı ve Duygusal Zekâ Düzeylerinin Problemli İnternet Kullanımıyla İlişkisi. *Eğitim ve Bilim, 38*(170), 150-165.

Schumacker, R. E., ve Lomax, R. G. (2010). *A Beginner's Guide to Structural Equation Modeling* (3. baskı). NY, Routledge Taylor & Francis Group.

Sönmez, V. (2004). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı.* Ankara, Anı Yayıncılık.

Sübaşı, G. (2007). Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Kaygıyı Yordayıcı Bazı Değişkenler. *Eğitim ve Bilim, 32*(144).

Yumşak, Ş. (2004). *Görme ve Ortopedik Engelli Ergenlerin Özsaygı Düzeyleri ile Kendilerine Yönelik Toplumsal Tutumları Algılamalarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

EXTENDED ABSTRACT

This study aims to investigate the relationship between the attitutes of classroom teachers towards teacher proffesiion and their self-esteem. To this end, the relationship between the subscales of teaching profession attitudes scale and self-esteem scale and the relationship between the teaching profession scale and self-esteem scale were investigated. Correlational relation model was used as the research design. The sample of this study included 198 classroom teacher candidates from 3rd and 4th graders receiving education in the Education Department of Fırat University in the 2013-2014 academic year.

Teaching Proffession Attitude Scale developed by Çetin (2006) and Self-esteem Scale developed by Bogenç (2005) were used as the data collection tools of the study. The total alpha value of the Teaching Profession Attitude Scale was .95. The variance ratio for each factor is: 29.6 for love factor, 12.2 for value factor, 9.4 for fit factor and in total 51.2. The alpha coefficient of love factor was .95, value factor .81 and fit factor .76. The positive and significant correlation was given as values of “Love: 0.97, Value: .75 and Harmony: .74” respectively between the subsclaes of the scale and the selected scale as a criterion

Self-esteem Scale was developed by Bogenç (2005). The scale was administed to 324 students in Ankara for the its reliability and validity. The scale is consisted of 5 negative, 15 positive, totalling 20 items. The scale has only one factor. Two groups were formed for the validity study of the distinctivenss of the scale. The difference between the scores of self-esteem scale was .001 which was applied to two groups determined as depressive and normal groups. KSO Cronbach alpha coefficient was .81. In the retest method, r was determined as 84.

Accuracy of the data were examined and normality values were also analyzed for each scale. It was conluded that test scores were normaly distributed in both scales. Structural equation modeling was applied to analyze the data. The correlations of the two scales were also examined.

The following results were obtained related to the relation between the sub-dimensions of teaching profession attitudes scale and self-esteem scale. When considered relations within the sub-dimensions of the teaching profession attitudes scale, it was found that there was a relation between love and value sub-dimension as .43, love and fit as 0.79, value and fit as .47. When considered the relations between the sub-dimensions of the teaching profession attitudes scale and self-esteem scale, it was found that there was a relationship between love as .37, value as .44 and fit as .41.

When the model correspondence statistics were analyzed, χ^2 / sd was found as 1.75. The ratio of χ^2' to degrees of freedom was between 2 and 3, which was evaluated as good (Kline, 2011). In this study, RMSEA value was considered as good fit because it was lower than 0.008 (0.071). CFI, being higher than 0.90 is considered as good fit (Hu & Bentler, 1999). In this study, CFI found as 0.93 was considered as good harmony. SRMR can take values between 0 and 1. SRMR taking a value lower than 0.08 was an indicator of good fit (Brown, 2006; Hu & Bentler, 1999). The SRMR having a value of 0.076 can be considered as good fit. RMR having a value of 0.069 coresponds to good fit. NNFI value ranging between 0.90 and 0.95 can be an indicator of the model which is fit (Schumacker & Lomax, 2010). In this study, NNFI was found as 0.93, corresponding to fit.

In the relation of teaching profession attitude scale with sub-dimension of love was reached to 0.84, with value value sub-dimension .53, with fit sub-dimension .93 and with self-esteem scale .47. The value of χ^2/sd was obtained as 2.01 based on the correlation statistics between teaching profession attitude and self-esteem scale. CFU value was obtained as 0.93. These values can be considered as good fit. Self-esteem affects the expectations and behaviours of the individuals (Yumşak, 2004, p. 2). In line wih this, self-esteem of teachers

affecting their lives can be considered as having a relationship with their attitudes towards teaching profession. In the current study, self-esteem affecting the lives of individuals was shown to have a relationship with the attitudes of teachers towards teaching profession.